

CAPUT II.

De Iis, qui Ductum Thora-
cicum, raro in homine spectaculo,
observarunt.

§. I.

Hunc itaque ductum, quem thoracicum vocant, in brutis animalibus dari, avtopſia Anatomica, & modo non infinitæ vivorum ſectiones ſatis ſuperque confirmant, ita ut non facile credam, ulli Recentiorum noſtri ſeculi vel leviffimum hæc de re dubium ſuperreſſe. At hic non levis de Homine oritur dubitatio, an nimirum pari ratione in hoc exiſtat, de qua quidem re non æquè unanimis apud omnes conſenſus eſt. Illi qui de ejus exiſtentia hucusque non dubitarunt, ejuſque patrociniſm in ſe ſuſceperunt, argumentum de ejus neceſſitate allegant, quippe quam tantam in homine, quantam in animalibus brutis ſtatuunt. Verùm huic ipſi firmiſſimum aſſenſum præbere detrectant, quibus omnis ſuſpecta novitas eſt, niſi quam certiffima ſenſuum fides & magiſtra rerum Experiencia ſtabilivit. Hæc autem in homine vivo demonſtrare velle, religio vetat. Namque uti Medicina, ita & Anatomia fugienda eſt, quam docet crudelitas, & abominanda ſapientia, quam parit homicidium. Id quod tamen Eraſiſtratum & Herophilum à vivorum ſectione non deterruit. Longè aliter verò ſenſit Caſp. Afellius, dum *Diff. de Ven. Lact. loc. ſupr. cit.* ita loqui-

loquitur: *Hominem vivum, quod tamen Erasistratus olim
& Herophilus non timere, non incidi, (fateor) nec inter-
dam, qui nefas & morte piandum cum Celso in procm. ar-
med. existimo, praesidem salutis humanae artem, pestem
alicui, camq; atrocissimam inferre. Quod verò ad sup-
plicium damnatos attinet, quos probè alere, & statim
postquam debitas scelerum suorum poenas luerant
cultro anatomico subicere oporteret, id ipsum quidem
fatis aptum ad veritatem hujus rei inquirendam me-
dium esset, si cuilibet illud adhibendi occasio faveret
& plerique horum, qui morti proximi sunt, cibos ali-
mere non detrectarent; supervacaneum esse judican-
tes, vitam, quam brevi se perdituros certò norunt
alimentis protrahere velle,*

§. II.

Quae tamen rara aliàs fors Th. Bartholino, qui
aliis in rebus, ita quoque in hac plurimis palmam pro-
ripuit, obtigit, quemadmodum id ipsum *Hist. 53 & 14
Cent. I. & Epist. 40. Cent. II. item tr. de Lact. Thor. c. 5.
& 7. attestatur.* Is enim factis in omni fermè anim-
lium genere, praesertim canibus experimentis pluri-
mis humana tandem cadavera rotæ alioquin & perpe-
tuae cruci adjudicata, benèque pasta Friderico III. Da-
norum Rege clementer annuente nactus, extaque eor-
um recentia intuitus & perscrutatus, in singula tam
publicè quam privatim accuratius inquisivit, illamque
chyli officinam nobis etiam in humanis corporibus
detexit. In uno enim, quod infanticidae cadaver fuit
lacteas mesaraicas & thoracicas chylo repletas inve-
nit; in altero verò, nempe furis, licet nullum prio-
rum

rum vestigium visum fuerit, tamen spe aut expectatione suâ non frustrabatur; siquidem glandulæ lumbaræ & in thorace ductus chylo vehendo destinati nihilominus comparebant, quos etiam unâ cum eorum decursu & in subclaviam insertione figurâ eleganti exprimi curavit, quæ locis supra citatis videri potest. Hæc Bartholini observatio quamvis horum ductuum fabricam unò eodemque modò ob oculos nobis ponat, tamen si avtopsiâ sæpius repetitam consulimus, illa confirmat, eandem non in brutis solùm pro specierum individuorumque diversitate, sed etiam in ipso homine pari ratione mirum in modum variare. In quo insignis hic Anatomicus, (qui huic scientiæ multum aliàs lucis conciliavit & splendoris) nullam cisternam seu saccum chyli, nullum etiam receptaculum admittit, has nomenclaturas solis in brutis locum habere asserens; illius autem loco in corpore humano tres ut plurimum, aliquando plures, glandulas lumbaræ succo chyloso turgidas nobis exhibet, è quibus totidem rami assurgunt, seseque in viam regiam seu verum ductum exonerant. Circa mediam namque spinam diaphragma penetrant isti rami, & circa primam lumborum vertebram duo junguntur primâ insertionem; circa duodecimam dorsi alius è secunda glandula emergens, paulo supra priorum insertionem intrat; prope undecimam verò dorsi vertebram tertius visitur à tertia glandula ortus, è quibus omnibus formatur solitarius ramus per dorsi longitudinem ascendens, qui thoracicus vulgo nuncupatur. Idem porro insertionem, quæ aliàs ordinariâ naturæ lege non nisi duplex occurrit, in priore subjecto triplici ramulo

conspiciam annotavit, quorum medius eo in loco, qui insertioni venæ jugularis è diametro oppositus est, & quidem parti inferiori, inseritur; sinister furculus axillari; dexter vero subclaviæ magis implantatur; quamvis, si dicendum quod res est, omnes in universum parvam admodum inter se distantiam habeant.

§. III.

Firmum itaque manet, Naturam etiam in homine quoad harum partium fabricam mirum in modum ludere, & in diversis variare; neque tamen levem observationum & accidentium dissensum rem ipsam evertere. Hinc non statim errasse dicendus ille est, qui ratione in multis diversâ, ac alii has vias deprehenderunt; quod ipsum tamen *Auctores Bibliothecæ Anatomica Tom. II. in præm. hist. vas. lact.* facere videntur, dum Cl. Bartholinum erroris incusant, quod Cisternæ Pecqueti, quam in quovis homine tanquam saccum membranosum insigniter cavum concipiunt, glandulas lombares substituat, utpote quas magnæ mesenterii glandulæ brutorum vicarias esse autumant; nulli alii fundamento innixi, quam illi, quod Ol. Rudbeck. & Isbr. Diemerbrœck succum quoque membranosum repererint. Absit autem à nobis, ut Virum, cui tam multa in rebus Anatomicis debemus, lapsus alicujus hâc in re accusamus, & harum glandularum existentiam negemus; quin potius propria istam avtopsiâ stabiliamus, quippe quas in subjecto virili vidimus, & manibus palpavimus, uti illud è *fig. II. lit. cc. clu.* cecit. In hoc tamen laudatus Anatomicus humani aliquid passus esse videtur, quod, quia has glandulas in paucis

paucis numero cadaveribus (nimirum sex, vid. *tr. de
dub. lact. thor. prior. c. 2.*) eadem ratione vidit, mox
universaliter concludat, sibi que persuadeat, easdem in
omnibus subjectis pari modo sese habere: uti id patet
in *cap. 6. l. c.* ubi, postquam de receptaculi structura in
brutis sermonem fecerat, pronunciat: *In hominibus
diversam prorsus substantiam, nimirum glandulosam esse
& instar aliarum mesenterij glandularum solidam, ve-
nulis lacteis quasi irrigatam, chyli tamen minimos anfra-
ctus capacem.* Cui porro substantiæ in homine quoque
cavitatem, sed minorem, quam in brutis, in verbis ante-
cedentibus adjudicat. Quæ cum ita sint, nemo, ut opi-
nor, vitio nobis vertet, si idem, quod de se, suoque de
Lacteis Thoracis scripto iudicium tulit sæpe jam lau-
datus Auctor, huc ponamus. En! itaque ingenuam
Ejus confessionem, quam *Epist. 78. Cent. III. ad Schen-
ckium* his verbis expressit: *Prius Tibi in aurem dictum
velim, non pauca in historia mea de lacteis thoracis à
me esse scripta, quum necdum in accuratam vasorum lym-
phaticorum notitiam pervenissem, proinde nonnulla ex his
mutanda esse, quod ipse non monitus perspicias.* Quæ
potissimum intellecta volumus de ramulis illis lacteis,
quos à mesenterio ad hepar quoque diffundi obser-
vasse sibi visus est; qui eundem etiam moverunt, ut
hepar de throno deturbare, & prorsus in exilium age-
re dubitaverit. *conf. Epist. 13. Cent. II.* Hos autem du-
ctus vasa lymphatica esse hepatis propria, suumque li-
quorem ab hoc ad vias lacteas devehere, apud omnes
hodie in confesso est.

§. IV.

Quamvis autem non cuivis Corinthum adire con-
tingat,

tingat, illud tamen non impedit, quo minus eadem, quâ Cl. Bartholinus gavisus est, fors aliis etiam evenire possit, præsertim ubi cadavera catharrô suffocativô, apoplexiâ, aliâque morte subitanâ extincta, & cultro anatomico subjicienda ipsis sese offerunt. Inter quos recenseri jure meretur Amplissimus Facultatis Medicæ Senior, Excell. D. D. Jo. Valent. Scheid, Præceptor noster Venerandus, qui, cum anno 1700. die 12. mens. Februar. corpus suspensi, ejusque viscera, in situ Curiosorum oculis publicè exponeret, naturæ mysteria facundo, uti solet, ore explicaturus, aliudque senis catharrô suffocativô extincti cadaver, variorum viscerum præparationi destinatum, in Theatrum nostrum Anatomicum deportari curasset, in hoc vasa lactea & primi & secundi generis, unâ cum receptaculo lumbari & ductu thoracico non conspexit modò, sed &, cuicumque volupe erat rarum hoc spectaculum intueri, ad oculum demonstravit, ita ut & illis, quibus tardior aliàs ad nova quæque assensus est, omnis de hac rei novitate scrupulus exemptus fuerit. Facile etiam rarior hæc observatio perfici & ad finem deduci, ductusque in venam subclaviam insertio ostendi potuisset, nisi cadavere, cum sternum levaretur, paulo incautius tractato, vena illa læsa fuisset; nihilominus tamen vidimus chylum compressis infimi ventris visceribus, & postea lac injectum in eandem profilire. Pari quoque felicitate fruitus est Excell. D. D. Henninger Promotor & Collega noster honorandus, qui anno elapso 1707. in subjecto mulieris nationis Gallicanæ & morbo subitano defunctæ eundem ductum, & quidem, uti in homine idipsum solenne est, in dextro latere,

tere, non chylo turgidum, sed à lymphâ viscidiorè
 pelluentem, imò aliquatenus rutilantem observavit.
 Præterea aliorum etiã corporis humani Indagato-
 rum de hoc ductu observationes hinc inde in Anato-
 micorum monumentis prostant. Audiamus hæc de
 re *Isbr. Diemerbræck Anat. l.I. c.11.* ita loquentem;
Anno 1654. in duobus corporibus humanis morbi violentiã
extinctis illum (ductum thoracicum) inveni, & Medici-
næ studiosis demonstravi. Primò, mense Aprili in cada-
vere mulieris longiusculo morbo emaciata, sed, dum vive-
ret, siticulosa, in quo illum altero post mortem die, serò ac
lymphâ turgidum reperi, & spectatoribus presentibus
ostendi. Secundo, mense Majo in muliere pleuritide sinistri
lateris extinctâ, quæ præ siti multum biberat, atq; hinc &
receptaculum, & hunc ductum serosò humore turgidum ha-
bebat. Pergit idem; se in pluribus postmodum corpo-
ribus humanis eundem investigasse & demonstrasse, atque
notabilem in receptaculo diversitatem invenisse; quæ apud
eundem l. c. videri potest. Quod vero addat, se in
utroque subjecto talem ductus situm reperisse, qualis
in canibus observari solet, iteratæ & constanti aliorum
*avtopsiæ contrariari videtur. Sic etiã *Ol. Borrich.**
Cent. IV. Ep. 76. ad Barth. scriptum nobis reliquit, se
 illum non modo sæpius in brutis, sed etiã non rarò
 in homine bifurcatum vidisse, non toto quidem sui iti-
 nere, sed jam non procul à capsula, jam non procul à
 claviculis, iterum tamen coalescentem, ita ut speciem
 labyrinthi Bilsiani quodammodo repræsentasse visus
 fuerit. Ab eodem *Ep. 51. Cent. cit.* duplex chyli in sub-
 jecto muliebri cisterna ad lumbos sita secante *D. Sylvio*
 observata fuit; cujusvis sacculi capacitas tanta erat, ut

pollicem suum caperet, qui versus superiora in unum truncum coibant; ut illud è figurâ, quamvis rudiore, adjectâ elucescit. Cui accenseri meretur Wilh. Wormius, Olai frater, qui itidem receptaculum chyli inter glandulas à Bartholino inventas detegente illud Sueco quodam, & monstrante Joh. van Horne vidit. Erat autem illud magnitudine articuli majoris digiti, primòque die luculentissimè comparuit, quod, postquam sequenti die disparuerat, dictus Suecus loco probè observato rursus ostendit, & immisso siphone lac & receptaculo & ductui injecit, uti id ipsum testatur *Cent. 11. Ep. 36, ad Barth.* Quibus denique subjungimus *Car. le Noble*, natione Gallum, in cujus *Observationibus raris de ven. lact. mesent. & thorac.* conspecti receptaculi vestigia extant. Tradit nimirum ille duos è superiore ejus parte thoracicos canales longiùs productos, quorum dexter crassitie pennam anserinam æquat, sinister longè exilior existit; addit ambos minutis glandulis & pinguedine abundare, & in multos flexus, sinuososque anfractus variè contortos abire, & tandem adeò perfectè post medium curriculi sui spatium sibi invicem jungi, ut ex duobus unus canalis, & quidem sinister remaneat. Præter eos, quorum mentionem jam fecimus, alii in scenam produci possent hujus novitatis Observatores; verum ad id, cujus gratia potissimum hæc dissertatio conscribitur, properantes iis allegandis superfedemus.